

Psychologie a Internet

Syllabus jaro 2009

Vyučující: doc. PhDr. David Šmahel, Ph.D.

Kontakt: smahel@fss.muni.cz

Základní charakteristika:

Kurz je jednosemestrový, v rozsahu dvou hodin týdně. Seminář je realizován jako projektová výuka.

Cíl kurzu:

Kurz si klade za úkol seznámit studenty se základními pojmy používanými v souvislosti s psychologíí internetu (resp. psychologíí na internetu) a dále s pojmy používanými v souvislosti se studiem počítačově zprostředkované komunikace (CMC).

Požadavky na zápočet:

- 1) Aktivní účast na seminářích (80%)
- 2) Zpracování shrnutí výsledků tří odborných článků na zvolené téma. Student si téma sám zvolí (ideálně z okruhů témat tohoto syllabu, ale kreativité se meze nekladou) a vyhledá tři odborné články z recenzovaných časopisů, které najde ve vědeckých databázích (EBSCO, Science Direct, SCOPUS, JSTOR, ProQuest atd.) Doporučené časopisy jsou následující: CyberPsychology & Behavior, Journal of Computer-Mediated Communication's, Computers in Human Behavior, články však mohou být i z jiného recenzovaného časopisu.

Na základě zvolení tématu a nalezení tří relevantních článků zašle student vyučujícímu do 2 týdnů od prvního kurzu v semestru (tj. do 3.3.2009) svůj návrh, který bude obsahovat:

- o Název zvoleného tématu
- o Úplné reference tří článků týkajících se tohoto tématu (název článku, autory, rok, časopis, ze kterého pochází ...)
- o Počet stran každého z článků
- o Abstrakt každého z článků

Vyučující téma a články přijme, případně navrhne výměnu tématu nebo některého z článků a zvolí následující ze dvou variant:

- a) student bude prezentovat téma a obsah článků na semináři v průběhu semestru v cca 20 min prezentaci (v Power Pointu)
- b) student sepíše 4 až 5 stránkové shrnutí zvoleného tématu (ve Wordu nebo pdf)

Prezentace nebo písemné shrnutí by měl obsahovat následující:

- popis předmětu, cílů a teoretických východisek výzkumu
- představení výsledků výzkumu
- z diskuse autorů článku (kontext výzkumu, srovnání s výsledky jiných výzkumů)
- vlastní kritické zhodnocení výzkumů – co si o tom myslíte, jaký je váš názor na výsledky a metodu, kde vidíte omezení výzkumu
- student by se měl pokoušet poukázat na souvislosti mezi třemi zvolenými výzkumy a tím ukázat různorodost pohledu na dané téma

Osnova semináře psychologie a internet:

1. Vyhledávání na internetu, věda na internetu, elektronické informační zdroje
Adolescenti a internet
2. Internet jako prostředí bez zábrán („disinhibited behavior“), používání internetu adolescenty, přístup k internetu (přehled výzkumů)
3. Virtuální identita, vnímání sebe sama na internetu, iluze já, blogy
4. Praktický seminář online: experiment (zatím neurčeno)
5. Psychoterapie on-line, internetové poradenství
6. Elektronické komunikace a její specifika, jazykové prostředky
7. Závislost na Internetu
8. Hry on-line, MUDy a virtuální světy
9. Metody výzkumů na internetu, negativa a pozitiva internetových výzkumů
10. Internet a pornografie, cybersex
11. Vliv internetu na člověka (důsledky používání internetu), láska a přátelství on-line
12. Multitasking a multiplicitní komunikace, agrese na Internetu, flaming, „virtuální harassment“
13. Volné téma (např. vzdělávání na internetu, virtuální sociální skupiny, psychologické aspekty teleworkingu, marketing na internetu, virtuální prezentace)

Literatura:

Aisbett, K. (2001). Internet@home - What do Australian users want? Staženo z Australia Broadcasting Authority: březen, 2002. Dostupný z www: <http://www.aba.gov.au/internet/research/home/index.htm>

Gackenbach, J. (Ed.), *Psychology and the Internet, intrapersonal, interpersonal, and transpersonal implications*. San Diego: Academic Press. ISBN: 0-12-271950-6

Knox, D., Vivian, D., Sturdivant, L., & Marty E. (2001). College student use of the internet for mate selection. : *College Student Journal*, Mar2001, Vol. 35 Issue 1, p158. Staženo 15. ledna, 2002, z : Academic Search Premier database. ISSN: 0146-3934

Mann, Ch. & Steward, F. (2000). Internet Communication and Qualitative Research. London: Sage Publication.

Matheson, K., & Zanna, M. P. (1988). The impact of computer-mediated communication on self-awareness. *Computer in Human Behavior*, 4, 221-233.

McLuhan, M. (2000). *Člověk, média a elektronická kultura*. Brno: Jota. ISBN: 80-7217-128-6

Samuel, M. Y. H., & Tatia, M. C. L. (2001). Computer Usage and Its Relationship With Adolescent Lifestyle in Hong Kong. *Hong Kong: Journal of adolescent health*, 29: 258-266. Staženo 15. ledna, 2002, z : ScienceDirect.

Short, J. A., Williams, E., & Christie, B., (1976). *The social psychology of telecommunication*. Chichester: John Wiley.

Subrahmanyam, K., Greenfield, P., Kraut, R., & Gross, E. (2001). *The impact of computer use on children's and adolescents' development*. Los Angeles: University of California. Staženo leden, 2002, z: ScienceDirect.

Suler, J. (1998). *The Psychology of Cyberspace*. Staženo: leden, 2002. Dostupný z www: <http://www.rider.edu/~suler/psycyber/psycyber.html>

Šmahel, D. (2001). Specifika elektronické komunikace. *Československá psychologie*, 45, 3, 252 - 258.

Šmahel, D. (2002). Dospívající v prostředí internetu – reálná a virtuální identita. In Plaňava, I., Pilát, M., (Eds.), *Děti, mládež a rodiny v období transformace*. Barrister&Principal - studio, Brno 2002, s. 260-272. ISBN: 80-86598-36-5

Šmahel, D. (2003a). Souvislosti reálné a virtuální identity dospívajících. In Mareš, P. & Potočný, T. (Eds.): *Modernizace a česká rodina*. ISBN: 80-86598-61-6

Šmahel, D. (2003b). *Psychologie a internet: děti dospělými, dospělí dětmi*. Praha: Triton. ISBN: 80-7254-360-1

Šmahel, D. (2003c). *Adolescenti a internet: identita, vztahy, komunikace*. Disertační práce. Brno: FSS MU.

Turkle, S. (1998). *Life on the screen*. New York: Touchstone Books. ISBN: 0684833484

Vybíral, Z. (2000). *Psychologie lidské komunikace*. Praha: Portál. ISBN: 80-7178-291-2

Vybíral, Z. (2002). Výzkum disinhibice u mladých uživatelů chatu. In Plaňava, I., Pilát, M., (Eds.), *Děti, mládež a rodiny v období transformace*. Barrister&Principal - studio, Brno 2002, s. 273-295. ISBN: 80-86598-36-5

Wallace, P. (1999). *The psychology of the Internet*. Cambridge: Cambridge University Press. ISBN: 0-521-79709-8